

[Lymfkörtlar](#)

Det är vanligt att barn och vuxna har svullna lymfkörtlar. Då är de ofta ömma och större än vad de brukar vara. Hos små barn kan du märka små knölar på halsen eller i armhålan.

Att lymfkörtlarna svullnar betyder att [immunförsvaret](#) sätts igång för att skydda kroppen mot virus och bakterier. Det kan till exempel hända om du eller ditt barn får [halsfluss](#) eller blir [förkyld](#). De kan också svullna om det blir en infektion i ett [sår](#).

De svullna lymfkörtlarna bör undersökas av läkare om de är större än två centimeter. Det gäller också om körtlarna är hårda eller orörliga, eller om de är mycket ömma.

I lymfkörtlarna finns celler som kan bilda vita blodkroppar och antikroppar som försvarar kroppen mot bland annat bakterier. Det finns mellan 500 och 1000 lymfkörtlar i kroppen.

Lymfkörtlarna är en del av [lymfsystemet](#) och [immunförsvaret](#). De fungerar som ett filter som renar lymfan från skadliga ämnen och försvarar kroppen mot bakterier och andra mikroorganismer.

Körtlarna ligger ofta samlade till exempel under käkarna och ljumskarna, i nacken och armhålorna, bakom bröstbenet och längs de stora blodkärlen i magen. De kan också finnas en och en utspridda i kroppen.

Lymfkörtlarna brukar svullna om det finns en infektion i närheten i kroppen. Då kan du känna körtlarna som avlånga, lätt ömmande knölar under huden. Att lymfkörtlarna svullnar beror på att de sätter igång immunförsvaret.

Det kan också bli en infektion direkt i en lymfkörtel om det kommer in bakterier i körteln från ett sår på huden.

Du kan ofta känna lymfkörtlarna på barn även om hen inte är sjuk. På vuxna är lymfkörtlarna ungefär lika stora som ett risgryn och brukar inte kännas.

En svullen lymfkörtel kan vara öm när du tar på den. Så är det ofta om svullnaden beror på en infektion. Då kan det göra ont när du gör vissa rörelser. Till exempel kan det göra ont när du vrider på huvudet eller tuggar om lymfkörtlarna under käken är svullna.

Barn har oftast inga besvär av de svullna lymfkörtlarna. De kan ha ömmande körtlar men det är inte lika vanligt som hos vuxna. Därför upptäcker du ofta barnets svullna körtlar av en slump. Ibland kan barnet luta huvudet åt sidan med de ömma lymfkörtlarna.

Ibland är lymfkörtlarna svullna men inte ömma. Det beror oftast på att det kan ta lång tid för svullnaden att gå tillbaka efter en infektion i näsan, halsen eller svalget, till exempel en [förkylning](#).

Ibland går lymfkörtlarna inte helt tillbaka i storlek trots att infektionen har läkt.

Hos barn mellan ett och sex år kan infektioner komma tätt, särskilt när det är vinter. Då kan du känna barnets lymfkörtlar på halsen mer eller mindre tydligt hela vintern. De känns ungefär som små bönor.

Kontakta en [vårdcentral](#) eller en [jouröppen mottagning](#) vid följande besvär:

- Lymfkörtlarna svullnar i samband med ett infekterat sår.
- Lymfkörtlarna är större än 1,5 centimeter utan att du samtidigt har en kraftig halsinfektion.
- Lymfkörtlarna känns hårda eller orörliga.
- Lymfkörtlarna svullnar på flera ställen på kroppen, samtidigt som du är blek, trött eller har feber.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp med att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Du kan också kontakta en vårdcentral om du har svullna lymfkörtlar och är orolig över det.

Det finns många orsaker till att lymfkörtlarna svullnar. Här kan du läsa om några.

Svullna lymfkörtlar beror ofta på en virusinfektion, till exempel en [förkylning](#) eller [körtelfeber](#). Då är ofta lymfkörtlarna på båda sidorna av halsen svullna. Då behövs ingen särskild behandling utan besvären går över av sig själv.

Svullna lymfkörtlar kan också bero på en infektion orsakad av bakterier, till exempel [halsfluss](#). Lymfkörtlarna är då ofta svullna på båda sidorna av halsen.

Barn kan få en infektion i en lymfkörtel på ena sidan av halsen, utan att det finns någon koppling till halsfluss. Det orsakas oftast av streptokockbakterier eller [stafylokockbakterier](#). Det gör ont och huden över körteln kan bli röd. Barnet kan ha [feber](#).

[Harpest](#) kan ge svullna lymfkörtlar. Först bildas ett litet sår eller en liten böld på stickstället om det var en mygga som spred sjukdomen. Såret kan ha svårt att läka och lymfkörtlarna som finns närmast stickstället kan svullna upp. Du kan få [feber](#) och utslag på huden. Du kan också få ont i huvudet och må illa.

[Tuberkulos](#) är en smittsam lungsjukdom som är ovanlig i Sverige. Ibland kan tuberkulosen påverka lymfkörtlarna. Då brukar lymfkörtlarna på ena sidan av halsen svullna utan att bli ömma. Oftast känner du dig inte sjuk. Lymfkörteltuberkulos är inte smittsam.

Barn behöver oftast inte vaccineras mot tuberkulos eftersom sjukdomen är ovanlig i Sverige. Men barn som utsätts för ökad risk att bli smittade brukar få vaccin. Det är för att sjukdomen kan bli allvarlig och behandlingen kan vara svår.

Läs mer om [vaccination mot tuberkulos](#).

Tuberkulos är samma sak som tbc.

Svullna lymfkörtlar kan bero på cancersjukdomar som [leukemi](#) eller [lymfom](#), men det är mycket ovanligt.

Barn som får svullna lymfkörtlar på grund av leukemi eller lymfom har ofta även andra symtom. Barnet kan ha gått ner i vikt, haft feber en längre tid eller ha varit mer trött än vanligt.

Det kan ibland vara svårt för läkaren att avgöra varför lymfkörtlarna är svullna. Då kan du få avvakta och se om svullnaden går ner av sig själv. Det kan ta upp till tre veckor.

På vårdcentralen får du berätta om dina besvär och sedan undersöker läkaren de svullna lymfkörtlarna.

Läkaren ser först om dina lymfkörtlar är så svullna att de syns utanpå kroppen. Hen ser också om huden är röd runt körteln.

Därefter undersöker läkaren lymfkörtlarna med fingrarna för att se om de är ömma, och undersöker formen, storleken och konsistensen. Läkaren känner också om lymfkörtlarna är rörliga.

Sedan känner läkaren på andra lymfkörtlar för att ta reda på om de också är svullna. Lymfkörtlar som går att känna finns på sidorna av halsen, i nacken, i halsgropen, i armhållorna och vid ljumskarna.

Du kan ibland bli undersökt med [ultraljud](#). Då kan läkaren se om det finns var i lymfkörteln. Hen kan också se om det finns fler svullna körtlar. Ibland får du göra en [lungröntgen](#) också. Då kan läkaren se om lymfkörtlarna i lungan är förstorade.

Ibland behövs fler undersökningar på sjukhus för att ta reda på vad orsaken är. Då kan du få göra en så kallad fin nålspunktion. Själva provtagningen tar någon minut och känns som ett litet stick. Läkaren suger då ut lite vävnadsmaterial in i nålen. Provet undersöks på laboratorium. Ibland används en grövre nål eller så tas ett [vävnadsprov](#) från körteln. Då får du först [bedövning](#). Barn blir ofta [sövida](#) inför en cellundersökning. Ibland kan den svullna lymfkörteln behöva opereras bort för att sedan undersökas på ett laboratorium.

Den behandling som du eller barnet får beror på vad det är som har gjort att lymfkörteln är svullen.

Ibland beror de svullna lymfkörtlarna på en bakterieinfektion, till exempel [halsfluss](#). Då kan du eller ditt barn få behandling med antibiotika. Efter några dagars behandling brukar svullnaden minska och är oftast helt borta efter någon vecka.

Barn får antibiotika om hen har en infektion direkt i en lymfkörtel som orsakas av bakterier, utan någon koppling till halsfluss. Ibland bildas det var i körteln som behöver komma ut. Det kan göras med en nål eller med en liten operation. Då får du information från vårdmottagningen om hur ingreppet går till.

[Harpest](#) behandlas också med antibiotika.

Tuberkulos i lymfkörtlarna behandlas på samma sätt som [tuberkulos i lungorna](#).

Du kan [söka vård](#) på vilken vårdcentral eller öppna specialistmottagning du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att du [förstår informationen](#) du får av

vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår.

Även barn ska vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att få hjälp av [en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också möjlighet att få hjälp av en tolk om [du har en hörselnedsättning](#).

Så fungerar
lymfsystemet

Så fungerar
immunförsvaret

Infektion och inflammation

Halsfluss

Körtelfeber

Körtelimage hos barn

Senast uppdaterad:

2023-12-13

Redaktör:

Peter Tuominen, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Rikard Viberg, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.

Här får du tips och information om hur du kan förbereda dig inför ditt besök i vården.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).